

SKOTLAND SKAL HY

SÓLVIT E. NOLSØ

Lesley Anne Riddoch er ein skotsk tíðindakvinna, ið skrivar fyri bløðini The National og The Scotsman. Eisini hevur ein blogg á heimasíðu sínari, sum er nógv lisin.

Hon tosar og skrivar nógv um støðu Skotlands í bretska ríkinum og hvat Skotland eigur at gera, fyri at endurfinna seg sjálvt og loysa tey trupulleikar innanlands, ið standa av at verða ein lítil partur av einum stórum og ójavnum politiskum felagsskapi.

Hon hevur júst verið í Føroyum og hildið fyrilestur í Norðurlandahúsinum. Evnið var Skotland og framtíð tess. Tað vil siga, hvat hendir í Skotlandi eftir Brexit og skal Skotland hyggja longur norðeftir, til norðurlendsku londini fyri at fáa eitt nærri samstarv við tey?

Lesley Anne Riddoch er sannførd í spurninginum: Ongland er politiskt sundursorað og Skotland skal hyggja aðrar vegir.

Hvat hendi í Brexit atkvøðuni?

Útvið 60% av skotum atkvøddu fyri at verða verandi í ES. Tað er ein avleiðing av fólkaatkvøðuni fyri tveimum árum síðan um loysing, tá stjórnin vísti eitt ynski um at verða verandi í ES og fólkið tók tað til sín. Tann kenslan hevur verið hangandi millum veljarar. Tí visti mann frammundan, at skotar fóru at atkvøða fyri framhaldandi ES limaskapi, sigur Lesley Riddoch.

Lesley Riddoch sigur, at bæði loysingarrørslan og tey, ið ynsktu framhaldandi sambandsríki, høvdu eitt ynski um at verða verandi í ES.

Hvi heldur tú, at skotar ynskja framhaldandi limaskap í ES, meðan tykkara nærmasti granni, Ongland, atkvøddi tykkum út?

- Eg haldi, at Skotland hevur altíð hugt meira úteftir enn Ongland. Vit høvdu tætt samstarv við Frakland longu í 17 öld. Vit høvdu nógvan handil við Holland og vit høvdu tætt tilknýti til tey norðurlendsku londini áðrenn vit fóru í eitt ríki saman við Onglandi. Eg haldi tað hevur at gera við isolatiónina hjá Skotlandi, at vit søkja samband aðrastaðni frá, sigur Lesley Riddoch.

Lesley Roddich sigur, at tíðarskeiðið hjá Margaret Thatcher sum forsætismálaráðharri, eisini var við til at seta kílar í sambandið millum Ongland og Skotland og tað hevur hingið við.

- Margaret Thatcher var eirindaleys. Hon miðsavnaði ein stóran part av politisku avgerðunum og avtók ein stóran part av avgerðarættinum frá skotum. Skotar vórðu ógvuliga ónøgdir hennara tíðarskeið um forsætismálaráðharri. Skotland hevur altíð atkvøtt meir til vinstru enn Ongland og í hennara tíðarskeiði máttu vit ofta biða Evropa um hjálp. Til dømis regulering av arbeiðstímum. ES rættaði nøkur viðurskipti viðvíkjandi arbeiðstíðum og rættindum til arbeiðsfólk. Tað vildu skotar eisini, men Thatcher var ikki áhugað. Tá fingtu vit hjálp frá evroperarum. Evropa var tá ein Big Brother hjá okkum, men á ein góðan hátt, sigur Lesley Riddoch

Í eini tíð tá ógvusligar rembingar plága Evropa og ES, kann tað tykjast løgið, at Skotland hevur eitt ynski um at sleppa uppá ein felagsskap, sum møguliga hevur eina ótrygga framtíð og sum fyri tíðina er ein politisk fløkja. Er tað eisini áhugavert hjá Skotlandi at verða við í einum øðrum stórum felagsskapi, tá tey í núverandi støðu ynskja seg burtúr eini líknandi skipan?

- Vit eru longu í einum felagsskapi, ið er ein politisk fløkja, men tað er við Bretlandi og ikki ES. Spurningurin er, hvat fyri samstarv vil tú verða partur av. Í lýtuni síggja vit tað bara sum eitt val imillum Bretland ella ES. Vit hava ikki latið eyguni upp fyri einum breiðari samstarvi, men eg haldi heilt víst, at vit eiga at opna meira upp fyri einum samstarvi við tey norðurlendsku londini.

Fólkaatkvøða allarhelst aftur á borðið

Tað verður ein fólkaatkvøða aftur um loysing, men hon verður ikki fyrr enn ein samráðing hevur verið við Bretland um øll tey óloystu málini, sum liggja ímillum londini, sigur Lesley Riddoch.

Hon sigur víðari, at í lýtuni vita skotar ikki eingang hvat endamálið er við eini fólkaatkvøðu og tað skal gerast greitt fyrst. Tað vil siga, at fyrst skal mann gera sær greitt hvørja kós Skotland skal taka, og síðan skal mann hava

fólkaatkvøðu um tað.

- Vit fáa ein møguleika afturat og eg vænti tað verður í 2021 ella so. Tað verður í øllum førum eftir næsta val, sum verður í 2020. Skotland má gera sær greitt hvar kósín nú skal setast. Bretland fær tvey ár at samráðast við ES um at fara. Hvar gera vit so? Skulu vit loysa frá Bretlandi og melda okkum uppí ES ella royna at fáa eina avtalu um heimastýrið, eins og Føroyar, og velja ES til? Tað eru

avgerðir, ið vit mugu taka, sigur Lesley Riddoch.

- Eitt annað er, at veljarakanningar eru so javnar millum loysing og samband, at hvørgin síðan torir at útskriva fólkaatkvøðu í nærmastu framtíð. Serliga loysingarsíðan torir ikki fyrenn tey hava ein lutfalsliga stóran meirluta fyri loysingini.

Men er tað ikki ov tíðliga at hava ein fólkaatkvøðu aftur? Alex

Salmond (fyrirverandi leiðari í SNP) segði, at nú hevði mann spurt hetta ættarliðið og tey søgdu nei. Nú mugu vit biða eftir næsta ættarliði og spyrja tey.

- Tað avgerðina eiga hvørki Alex Salmond ella nakar annar politikkari.

Men um tit longu hava eina fólkaatkvøður aftur nú, er tað so ikki bara at spyrja nóg ofta inntil tú fær tað svar, ið tú vil hava?